

A múlt év második felében kibontakozó élénk gazdasági növekedés 2004. nyarán is folytatódott. A **bruttó hazai termék** (GDP) az I. negyedévben 4,2%-kal, a II. negyedévben 4%-kal volt nagyobb, mint az előző év azonos időszakában. A hazai gazdasági konjunktúra élénkülését elsősorban a javuló világgazdasági körülmények tették lehetővé. A fő piacainkat képező, gazdaságilag fejlett európai országokban ugyanis folytatódott a növekedési ütem erősödése.

Magyarországon a GDP élénkebb ütemű növekedését keresleti oldalról az áruexport és a beruházások kedvező alakulása tette lehetővé. A beruházások összetétele a gazdaság további fejlődése szempontjából változatlanul kedvező. A háztartások fogyasztása az idén jóval szerényebb ütemben emelkedett, mint a megelőző években. A reálgazdaságban a 2003 második felében kezdődő élénkebb ütemű növekedés már nem tekinthető átmeneti jelenségnek, emellett a GDP felhasználásának szerkezetében bekövetkező változások a gazdaság jövőbeni egyensúlyi fejlődésének megalapozását szolgálták.

A gazdasági konjunktúra erősödésében a termelés oldaláról az **iparnak** volt kitüntetett szerepe. Az ipari termelés az év első felében Magyarország valamennyi régiójában emelkedett.

A **külkereskedelmi mérleg** negatív egyenlege január–májusban valamivel nagyobb a múlt évinél, az előrehozott import nélkül azonban a tavalyi szintnek felel meg.

Az **államháztartás** konszolidált hiánya (helyi önkormányzatok nélkül) az év első hét hónapjában a tavalyi ilyenkorinak az 1,8-szerese. A hiány 80%-a a központi költségvetésben jelent meg.

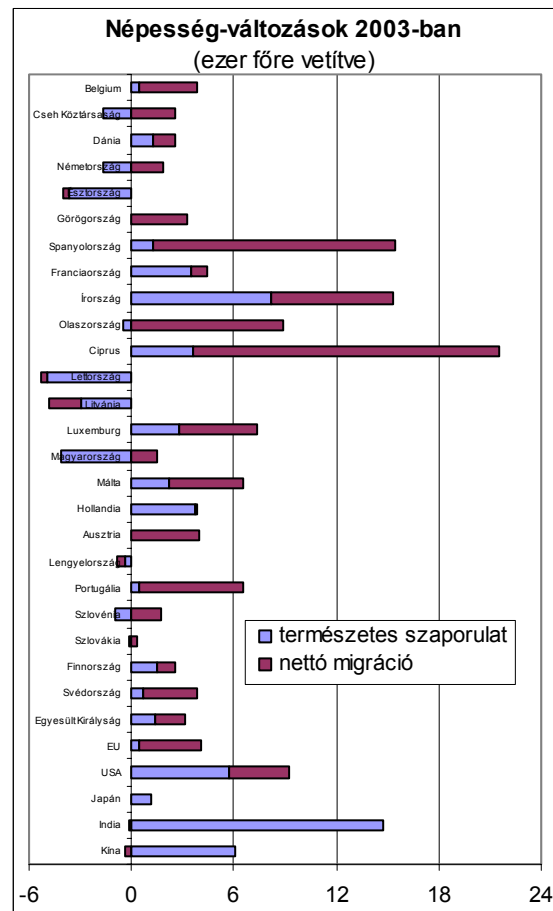
Demográfiai adatok alakulása Európában

2004. január 1-jén az EU 25-ök lakossága 456,4 millió fő volt. 2003-ban az EU25-ök lakossága 0,4%-os éves növekedést mutatott, az 1,9 millió fő növekményből 1,7 millió fő tudható be a népvándorlásoknak, és 200 ezer fő a természetes népszaporulatnak.

Az EU25-ök lakossága a világ lakosságának 7,2%-át teszi ki, messze Kína (1295 millió fő, világ lakosságának 20,5%-a) és India (1057 millió fő, 16,6%) mögött, de az Egyesült Államok (292 millió fő, 4,6%) illetve Japán (127 millió fő, 2%) előtt. Az USA népességnövekedésének (0,9%) kétharmadát tette ki a természetes növekedés. Japán 0,1%-os növekedését pedig kizárólagosan a természetes tényező okozta.

2003-ban a legtöbb tagországban növekedett a lakosság, csak Lettországon (-5,3‰), Litvániában (-4,8‰), Észtországban (-4‰), Magyarországon (-2,5‰) és Lengyelországban (-0,7‰) mértek csökkenést. A legnagyobb mértékkel Cipruson (21,5‰), Spanyolországban (15,5‰) illetve Írországban (15,3‰) nőtt a lakosság.

A termékenységi ráta (a gyermekvállalási korú nőkre eső átlagos gyermekszám) 2003-ban kis mértékben növekedett az EU-ban (1,46-ról 1,48-ra), míg ez az adat Indiában 2,91, az USA-ban 2,07, Kínában 1,68 és Japánban 1,38 volt 2003-ban.

Ipar

Az *ipari termelés* volumene 2004. júniusában 14,4%-kal, az év első hat hónapjában 10,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva, míg az egyhavi változása 0,8%-os emelkedést mutatott júniusban.

Az első félévben az *ipari export* 20,2%-kal, júniusban 25,1%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A január–júniusi időszakban a feldolgozóipar legnagyobb exporttöréneke számító, a feldolgozóipari kivitel több mint 41%-át képviselő villamos gép, műszer gyártásának exportvolumene jelentősen, 28,9%-kal bővült. A feldolgozóipari export másik meghatározó alága, a feldolgozóipari kivitelből majdnem egynegyed arányban részesülő járműgyártás 16,1%-kal növelte külföldi eladásait.

Az ipar első hat havi *belföldi értékesítésének* színvonala stagnálást mutat (99,8%).

Építőipar

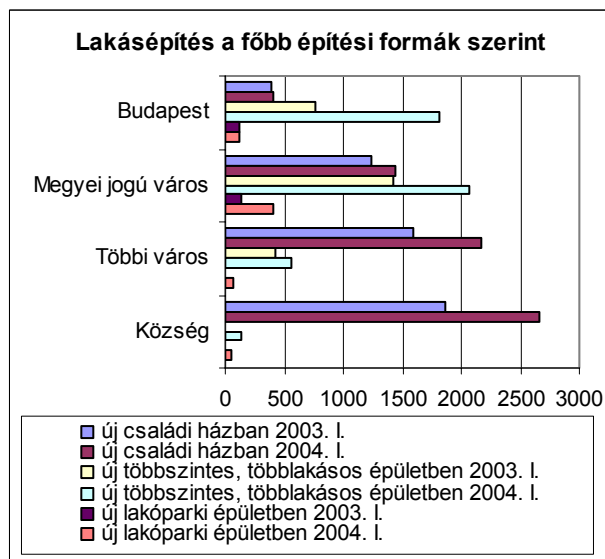
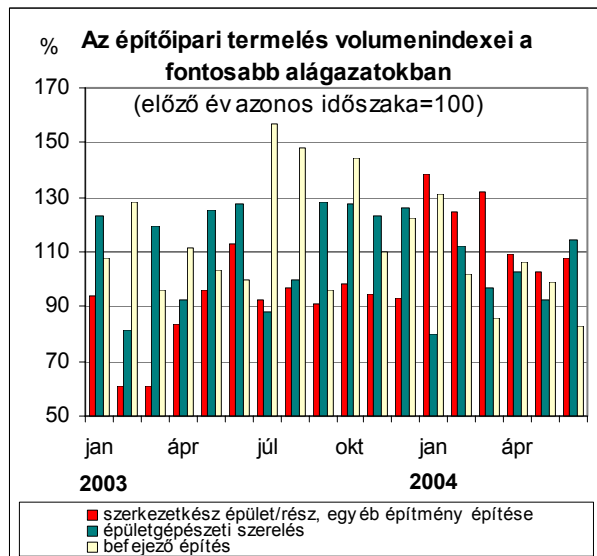
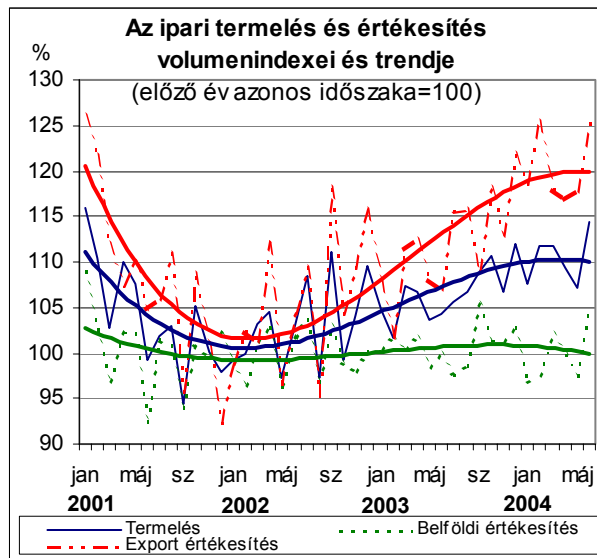
Az építőipari termelés volumene 2004. júniusában 5,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbi, az első félév alatt a termelés 7,6%-kal emelkedett 2003. azonos időszakához viszonyítva. A termelés júniusban 1,9%-kal volt magasabb, mint májusban.

A legnagyobb építőipari ágazat, a szerkezetkész épületek és egyéb építmények építése júniusban 7,8%-kal emelkedett, míg az első hat hónapban összesen 14,6%-kal volt magasabb az előző évi alacsony bázisnál. Az épületgépészeti szerelés termelése júniusban 14,3%-kal emelkedett, a befejező építésé 17,1%-kal csökkent. 2004. első félévében a két ágazat termelése az előző évi szinten volt. Az épületek építésének volumene júniusban 1,6%-kal csökkent, az egyéb építményeké 14,3%-kal nőtt. Az év első hat hónapjában mindkét építményfőcsoport termelése emelkedett (az épületeké 3,3%-kal, az egyéb építményeké 14,7%-kal).

Lakásépítés

Az első félévben másfélszer annyi új lakást vettek használatba, és 6%-kal több engedélyt adtak ki új lakás építésére, mint egy évvel ezelőtt. A legerőteljesebb növekedés az értékesítésre szánt vállalkozói lakásépítések terén, s az ennek megfelelő építési formákban és kivitelezői struktúrában tapasztalható.

A kiadott új engedélyk számának alakulása is azt mutatják, hogy ez a tendencia folytatódik; többszintes, többlakásos lakóépületekben kívánnak egyre több lakást felépíteni, ezzel párhuzamosan az egyalakos családi házak jelentősége csökken.

Létszám

A legalább 5 fős vállalkozásoknál és a költségvetési intézményeknél alkalmazásban állók száma a nemzetgazdaságban átlagosan 2 millió 784 ezer volt 2004. január–júniusban, ez 0,9%-os növekedés az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a versenyszféra létszáma 1,5%-kal nőtt, a költségvetésé 1%-kal csökkent. A létszám átlagot meghaladó növekedése továbbra is azokra az ágazatokra jellemző, mint korábban – ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás: 12,9%; kereskedelem, javítás: 9,0%; építőipar: 3,2%; egyéb közösségi személyi szolgáltatás: 2,6%; szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás: 2,1%. A hagyományosan létszámvesztő bányászat és mezőgazdaság mellett a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás nemzetgazdasági ágban, illetve a feldolgozóiparban csökkent jelentősen a létszám (3,7, illetve 2,3%-kal).

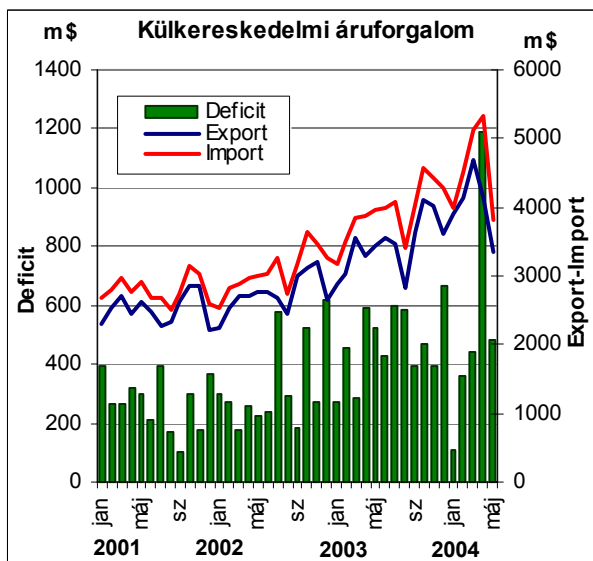
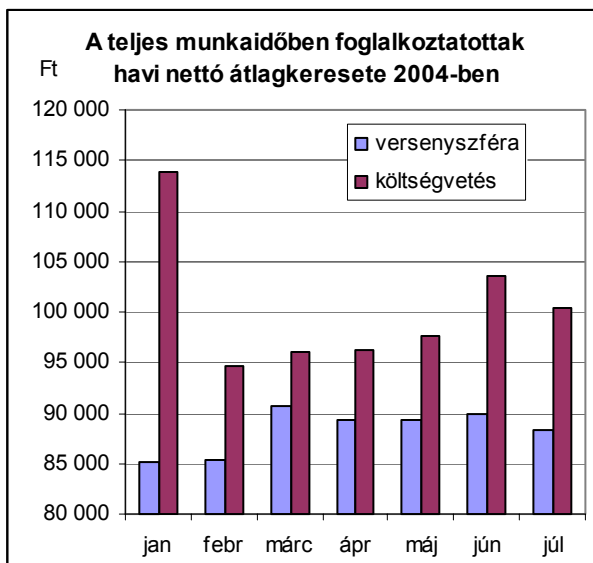
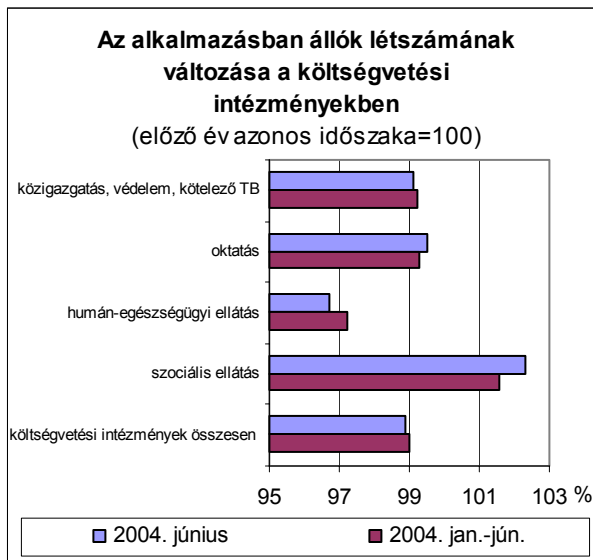
Keresetek

A bruttó nominális átlagkereset 8,6%-kal, a nettó átlagkereset 7,4%-kal, a reálkereset (a fogyasztóiár-index 7,1%-os növekedése mellett) 0,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 2004. január–júniusban 141 900 forintot ért el (ezen belül a fizikai foglalkozásúaké 93 400 Ft, a szellemi foglalkozásúaké 198 500 Ft); a versenyszférában dolgozók átlagosan 134 100 forintot (ezen belül a fizikaiak 93 600 Ft-ot, a szellemiek 214 400 Ft-ot), a költségvetési szervezeteknél alkalmazásban állók 160 800 forintot (ezen belül a fizikaiak 93 200 Ft-ot, a szellemiek 183 300 Ft-ot) kerestek.

A bruttó nominális keresetek a versenyszférában 10,1%-kal, a költségvetési területen 6,3%-kal növekedtek az előző év azonos időszakához képest.

Külkereskedelem

2004 első öt hónapjában az export és az import volumene egyaránt 16%-kal bővült a megelőző év azonos időszakához képest. A kivitelt értéke 4322 milliárd forintot, a behozatalt pedig 4869 milliárd forintot tett ki. Ez mindkét irányban 18%-os növekedést jelent. A külkereskedelmi mérleg hiánya 547 milliárd forint volt, amely a deficit 93 milliárd forintos növekedését jelenti. A forgalom mindkét iránya mintegy 1,5%-kal magasabb forintárszínvonalon bonyolódott le, s így a cserearány lényegében változatlan maradt. A forint az év első öt hónapjában mintegy 4%-kal gyengült 2003 azonos időszakához képest.

Árak

2004. júliusban a *fogyasztói* árak összességükben nem változtak az előző hónaphoz viszonyítva, 2003. júliushoz képest pedig 7,2%-kal növekedtek. Idén az első hét hónapban átlagosan 7,1%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában. 2004. júliusban az „alapdrágulás” (maginfláció) 2003. júliushoz viszonyítva 5,9% volt.

2004. júliusában az *ipari* termelőiár-színvonal egy hónap alatt gyakorlatilag szintén nem változott, a 12 havi árnövekedési ütem viszont mérséklődött (2,7%-os értékével ez az ideig legalacsonyabb éves áremelkedés). A belföldi értékesítési árak 9,4%-os éves rátája meghaladta a júniusi értéket. A forintban mért exportárak továbbra sem érték el az egy évvel ezelőtti szintet, és a 12 havi 2,6%-os árcsökkenés a júniusnál is erősebb volt.

A *mezőgazdasági* termékek termelői ára júniusban 13,5%-kal emelkedett az előző év azonos időszaka-hoz viszonyítva.

Értékpapír-állományok

A II. negyedévben az állampapírpiacra nagyobb mozgások történtek, mint amelyek a korábbi negyedéveket jellemezte. A legnagyobb mértékben a pénzügyi vállalatok részesedése emelkedett a forgalomban lévő állampapír-állományban. A nem-rezidensek ezzel szemben jelentősen csökkentették állampapír-befektetéseiket, amelynek hatására e szektor állampapír-piaci súlya a két évvel ezelőtti szintre esett vissza. A negyedév során szinte valamennyi szektor árfolyam-vesztéséget szenvedett el állampapír-piaci portfólióján. A tőzsdei részvények esetében a nem pénzügyi vállalatok léptek fel jelentősebb vevőként, míg velük szemben a pénzügyi vállalatok szerepeltek eladóként. A tulajdonosi szektorok szerinti megoszlásban számottevő változás nem következett be. A tőzsdei részvényeken – ellentétben az állampapírokkal – valamennyi jelentősebb szektornak árfolyam-nyeresége keletkezett. A negyedév során növekedett a befektetési jegyek piaci értéke számított forgalomban lévő állománya, az egyéb pénzügyi közvetítők eladásával szemben, a háztartások, valamint a biztosítók és nyugdíjpénztárak léptek fel vásárlóként.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2004 / augusztus, Budapest

